

שבעת ימים פרק ראשון יומא

ב.

עין משפט
נר מצוה

קו א מ"י פ"ב מהל'
ממדין הלכה יא'
קו ב מ"י פ"ו מהלכות
מעשה הקבנות ה'
ג ופ"ב מהל' מעילה הלכה
יב'

מוסף רש"י

הלת מאה ושיתין
וארבעה יומי השנה
שפ"ה ימים (דברים טז.)
תורמין את המזבח
תמות הדשן מלא
המחנה ועמנו צמחמו
כל כש (בב"מ טו.)
מאשמורה הראשונה.
ומשם נדפשי קרנות
ונפש דשן ואין להעלותו
למסות שבאמצע המזבח
ולקדח את המערה בלילה
נרל לשמחו ולהעלות
התמיד בעלות השחר
(שם) שפקעו מעל גבי
המזבח. (לחק ובב"מ
טו.) ומעולין בהן.
לחמני בני מזבח יניחו
(שם) ואין מעולין בהן.
דכיון דהוה ליה מעולין,
דנפשי צמחמו, הוה ליה
דכד נשעשעו מזוחו ואין
מעולין צו (שם). מגא
הני מעולי. דכפלות תלא
מילתא (שם). כל הלילה
הדקטרי. על מוקדה על
המזבח כל הלילה עד
הבקר, דהיינו הקטרה
(שם). וכתוב אחד אומר
בל הלילה, ופסין ליה
הדריים את הדשן, וע"כ
אכל הלילה קאי דהא
לא תמיז ולבש הכהן
מדו דז אלא כל הלילה
ען הבקר ולבש והרים,
דן שמעתי כבקר יומא
(שם). חציו להקטרה.
דלא הוה עיבול זי לאו
דשן ממש הוה (שם).
וחציו להרמה. דאפילו
הקטרי צבין ראויין להרמה
ממש ליכא למימר דמיקרי
דשן (שם). מתיב רב
בהנא. אדרב דלאמר תזו
להרמה, דמשמע דקודם
חלות לאו שעת הרמה
היא אפילו מן העששין
דשן (שם).

חוס' ישנים

תלת מאה ושיתין
וארבע. לפי שעת החמה
קאמר. בפי' רבנו גנא"ל
כ"ו תנן התם א"כר"ם
ב"ר כ"ו שפ"ב בקונטרס.
קודם חצות יחזיר.
בביתא יפו, ג' עין וקיה
בשרי, ולכן קודם חלות
(ל) יחזיר שעדיין אינו אפר
אכל אחר חלות היו אפר.
היכי

אהיבא קיימינן אהא דתנן וכו'. רש"י לא גרס ליה אלא הכי
גרס תנן התם ול"ז לפרש אהיבא קיימינן כלומר על ארז
תרומה קאי ע"כ לא קאי על תרומת הדשן דהיא פשיטא דהיתה כל
שעה סמוך לצקר דפשיטא דקרא משמע הכי על מוקדה על המזבח
כל הלילה עד הצקר וגו' והדר כתיב

והרים את הדשן אלא בתרומה
אחריתי איירי ממני' והיינו דקאמר
אהא דתנן אכריים שפקעו מנח' הני
מילי וכו' עד חלקהו חזיו להקטרה
וחזיו להרמה וכדפרישית לקמן בשם
ר"י, הצמור לחנות עושה חותן
האכריים עיכול שלכתחילה יכול
להרים ולהסירם לתפוח וקרי ליה
הרמ' וזהוהיא תרומה איירי ממני'
ו' ואלה שיעשה מהן הרמה דהא דשן
כתיב אלא כדפריש' שאם יראה יאספנו
לתפוח כדי להזליאם חוץ למחנה אבל
אם רוצה להניחן במקום המערכה
כדי למרק מזותן שיהא עומן ראויין
להרמת הדשן עדיין מזותן עליהן
ולכן תנן יחזיר דמסתבר דחסר מהן
מירוק מזותן עדיין כיון דאין ראויין
לתרומת הדשן והא דקאמר חזיו
להקטרה וחזיו להרמה לאו דוקא אלא
לישאנא דמתני' נקט דמתני' קודם
חלות יחזיר ועיקר מילתיה דרב עלה
איממר ומדאורייתא אין קצבה לדבר
אלא כל אימת דהוה שריי מותר
להרימן ולחוללן לתפוח כפי האורך
דלא מסרן הכתוב אלא לחכמים כמו

שנראה להם להקטיר לפנות המערכה כדי לתפור ולסדרה כפי מאי
דנפשי קרנות היום שמהא המערכה מזומנת להקטיר עליה
בעלות הצקר וכד כהנא פריך עלה ואי ס"ד דאורייתא היכי מקדמינן
וכו' דמשמע ליה דמדאורייתא חלקהו ממש חזיו להקטרה וכו' ולא
דקא ס"ד מעיקרא דלא מסרן הכתוב אלא לחכמים אלא א"ר יוחנן
מתני' כפשיטא אחרותה דשן ודקשיא לך והא כפשיטא דקרא משמע
דהיתה צבקר מהאי קרא נפקא לן דיתן רשות להקדימה ולאחרת
כמו שירלו מדכתיב עד צקר והרים תן צקר לצקרו של לילה ומדלא
פירש כמה לא מסרן הכתוב אלא לחכמים וצ"ל המזבח מקדש (פסחים
דף טו.) דקאמר רב כי הכא חזיו להרמה משמע ליה לפי המסקנא
דהכא דמוקמינן מתני' בתרומת הדשן דבא ליתן טעם נמי לתרומת
דשן מ"ט וימנין הכי חיימין הכי הלכך פריך רב כהנא התם כי הכא אלא א"ר יוחנן תרומת הדשן מקרא דעד צקר נפקא א"ר י"ל אלא
א"ר יוחנן קרא קמא כולו להקטרה וכולו להרמה כולו להקטרה בצאצאים דאית בהו ממש וכולו להרמה דשן מעולן דאמר' זהו
חלות עושה עיכול מעד הצקר נפקא מן צקר לצקרו של לילה והיינו חלות: **אכריים** שפקעו מע"ג גבי מוצב בו. צפרק המזבח
(שם דף פו.) פריך ה"ד אי דאית זהו ממש אפי' לאחר חלות נמי ואי דאית זהו ממש אפי' קודם חלות נמי לא ומוקי לה בשירי
מנה"מ וכו' כי הכא ומפ' רש"י התם חזיו להרמה ושריירי נמי ראויין להרמה ור"י פי' דלא הוה ראויין להרמה דלאו דשן יניחו אלא
חזיו להרמה דקאמר כעין הרמה שאין ראויין להקטרה וכן משמע צ"ל שני דמעילה (דף טו.) דדייק התם וכן גחלת שפקעה
מע"ג המזבח לא יחזיר לה ע"ג מזבח ומקשי מינה לרב ומשני שזני גחלת דאית בה משאף הלכך יחזיר דלא נעשית מזותה
משמע דאין ראוי לתרום ממנה דאי ראוי לתרום ממנה א"כ לאחר תרומת הדשן אמאי יחזיר הרי נעשית מזותה מיהו היא גופא קשיא
מנח' ליה דמייירי לאחר תרומת הדשן דילמא קודם תרומת הדשן איירי דבהא מודה רב דמעולין קודם שנעשה מזותו וי"ל דדומיא דפסולין
דקמני צדה וכו'ן שפקעו מעל גבי המזבח לא יחזיר בכל ענין ואפילו קודם חלות ה"ג גחלת איירי בכל ענין ועוד דבסיפא גבי אכריים הוא
דנפולג אבל בגחלת לא הפליג דעיכול חשיבא ולא שייך בה לשון הקטרה ולא לשון מוקדה דהא כבר מתוקדה וקיימא ומ"מ יחזיר דלאו
ראוייה להרמה היא דלא חשיבא דשן ואכתי לא נעשית מזותה הלכך ע"ג מזבח יחזיר דאכתי לא נגמרה מזותה וכי פקעה לא יחזיר דעל מוקדה
על המזבח משמע דרב שזריך יקידה יהא על המזבח לעולם ואפי' פקע אבל דבר שא"ל יקידה לא ואת"כ כשמתאספין האפר להעלותו
לתפוח אין יכולין לזיהר שלא יהו גחלים וחסור להוריד גחלת מן המערכה ולא דקאמר דמעילה דחזיר וי"ש דחסור להזליא וי"ל
דמן המעובלות היה נוטל כמשמע במס' תמיד שהיה חותה מן המעובלות הפנימיות ואיכא למימר דהיה לית בה משאף אבל
גחלת חיה דאית בה משאף וזהוהיא אמרינן דחזיר והא דקאמר דמעילה הוא הדין דאפי' אפר לא צעי למימר דהוה גחלת ממש אפי'
לענין חורה דגחלת מחזיר לעולם אפי' לאחר תרומת הדשן דאין מעלין אותה לתפוח אבל אפר מעלין לתפוח אלא לענין מעילה קאמר דהוה
גחלת ור"י הצמור מיישב פי' רש"י דחזיו להרמה דקאמר אפי' בשירי לענין זה שהרמת הדשן מתירתן לאוספן לתפוח ולא לענין שיעשה מהן תרומת
הדשן דהא דשן כתיב והיינו דקאמר רחמנא והרים את הדשן מחלות כדי להמיר אפי' שירי דמחלות ואיך חשיבי עיכול ואין ראויין להקטרה ואם
ירצה יאספם לתפוח כדי להזליאם מחוץ למחנה אבל אם רוצה להניחם במקום המערכה כדי למרק מזותם שיהו ראויין הם עצמם לתרומת הדשן
עדיין מזותן עליהן הלכך יחזיר דמסתבר למימר דעדיין חסר מהן מירוק מזותו כיון שעדיין אין ראויין לתרומת הדשן והשתא יחזיר דבשעה שהיו
מאספים את האפר לא היו צריכין לזיהר מגחלים [אפי'] לחשות וכן משמע במס' תמיד (דף כח.) דקמני האכריים (ה) שנתעכלו מצד צד סולקין אותן
לד המזבח וכו' עד החלו מעלין באפר על גבי תפוח וכו' אלמא דלא היו מסלקין [אלא] האכריים שלא נתעכלו אלא מגחלים חשיבי עיכול ואפי' לחשות:

לפסה הטאם רוצן. ילה"ר מחטילו בעל כרחו: **מתני'** תורמין
את המזבח. הדשן שהוא חותה מן הדשן צמחמה פעם אחת בין רב
למעט ובלבד שלא יפחות ממלא קומץ וזמנו צמחמו של כש ונבלע
במקומו שנאמר (ויקרא ו) והרים את הדשן וגו' וזמנו אלל המזבח וילפינן
לקמן (ה) מוהרים ממנו צמחמו והיא היתה

תחילת עבודת שחרית צהשכמה: **סמוך**
לו. סמוך לקריאת הגבר לפני קריאתו או
לאחריה: **ציו"כ**. תורם מחלות:
וצרגלים מאשמורה הראשונה. שהיא
צשלישית הלילה כדאמר במסכת
ברכות (דף ג.) ג' משמרות היו הלילה.
וצגמרא (ה) מפרש טעמא דכולהו: **ולא**
יתסא קריאת הגבר מעתה. צרגלים
עד שהיתה העזרה מלאה משראל
המזליין קרצנותיהן להיות מזומנים
להקריבן אחר התמיד מיד:
גבי' אהיבא קיימי'. איני יודע לפרשה
וי"ל דה"ג' תנן התם אכריים שפקעו כו'
והיא משנה במס' זבחים (דף טו.) ומתוך
פקיעותן קופלין ונפולין מן המערכה:
קודם חלות. לילה: (ה) **ומעלין בהן**.
וקודם חלות אינו חשוד עיכול בצקר
שיש בו עדיין ממש לפיכך צריך
להחזירו למערכה וכיון שלא נעשית
כל מזותן קדשי ה' קרינן ציה ואית
ציה מעילה לנהנין ממנו: **אחר חלות**.
אין צריך להחזיר (ב) שהחלות עושה
עיכול באכריים משמלה זו האור
ואי' ע"ש שיש בו ממש כדילפי לה לקמיה:
ואין מעלין בהן. כדקיי"ל (פסחים דף

טו.) (ה) **שנעשית מזותן אין מעולין בו** כיון דלית ציה לורך גבוה לא
קרינן ציה קדשי ה' וצמעילה כתיב (ויקרא ה) וחטאה צגגה מקדשי
ה': **מנה"מ**. לחנות עושה עיכול: **כל הלילה ופקטיה**. היא העולה
על מוקדה כל הלילה אלמא כל הלילה מזוה להיות על מוקדה
אלמא כל ליליה היא הקטרת אכריים ואפי' (ה) מה שעל המוקד אם
פקע: **וכתוב אחד אומר כל הלילה והרים**. דסמיך ליה להאור
קרא ולבש הכהן מדו צד והרים (ו) הדשן אלמא כל הלילה הוא חשיב
כעיכול וקרי צשר העולה דשן משמשלה זו האור וכשר להרימו:
חזיו להקטרה. שאינו עיכול ואם פקעו צריך להחזיר להקטיר
וחזיו להרמה מחלות ולהנן דשן אלמא חלות משויא ליה עיכול:
ואי

הדשן מ"ט וימנין הכי חיימין הכי הלכך פריך רב כהנא התם כי הכא אלא א"ר יוחנן תרומת הדשן מקרא דעד צקר נפקא א"ר י"ל אלא
א"ר יוחנן קרא קמא כולו להקטרה וכולו להרמה כולו להקטרה בצאצאים דאית בהו ממש וכולו להרמה דשן מעולין דאמר' זהו
חלות עושה עיכול מעד הצקר נפקא מן צקר לצקרו של לילה והיינו חלות: **אכריים** שפקעו מע"ג גבי מוצב בו. צפרק המזבח
(שם דף פו.) פריך ה"ד אי דאית זהו ממש אפי' לאחר חלות נמי ואי דאית זהו ממש אפי' קודם חלות נמי לא ומוקי לה בשירי
מנה"מ וכו' כי הכא ומפ' רש"י התם חזיו להרמה ושריירי נמי ראויין להרמה ור"י פי' דלא הוה ראויין להרמה דלאו דשן יניחו אלא
חזיו להרמה דקאמר כעין הרמה שאין ראויין להקטרה וכן משמע צ"ל שני דמעילה (דף טו.) דדייק התם וכן גחלת שפקעה
מע"ג המזבח לא יחזיר לה ע"ג מזבח ומקשי מינה לרב ומשני שזני גחלת דאית בה משאף הלכך יחזיר דלא נעשית מזותה
משמע דאין ראוי לתרום ממנה דאי ראוי לתרום ממנה א"כ לאחר תרומת הדשן אמאי יחזיר הרי נעשית מזותה מיהו היא גופא קשיא
מנח' ליה דמייירי לאחר תרומת הדשן דילמא קודם תרומת הדשן איירי דבהא מודה רב דמעולין קודם שנעשה מזותו וי"ל דדומיא דפסולין
דקמני צדה וכו'ן שפקעו מעל גבי המזבח לא יחזיר בכל ענין ואפילו קודם חלות ה"ג גחלת איירי בכל ענין ועוד דבסיפא גבי אכריים הוא
דנפולג אבל בגחלת לא הפליג דעיכול חשיבא ולא שייך בה לשון הקטרה ולא לשון מוקדה דהא כבר מתוקדה וקיימא ומ"מ יחזיר דלאו
ראוייה להרמה היא דלא חשיבא דשן ואכתי לא נעשית מזותה הלכך ע"ג מזבח יחזיר דאכתי לא נגמרה מזותה וכי פקעה לא יחזיר דעל מוקדה
על המזבח משמע דרב שזריך יקידה יהא על המזבח לעולם ואפי' פקע אבל דבר שא"ל יקידה לא ואת"כ כשמתאספין האפר להעלותו
לתפוח אין יכולין לזיהר שלא יהו גחלים וחסור להוריד גחלת מן המערכה ולא דקאמר דמעילה דחזיר וי"ש דחסור להזליא וי"ל
דמן המעובלות היה נוטל כמשמע במס' תמיד שהיה חותה מן המעובלות הפנימיות ואיכא למימר דהיה לית בה משאף אבל
גחלת חיה דאית בה משאף וזהוהיא אמרינן דחזיר והא דקאמר דמעילה הוא הדין דאפי' אפר לא צעי למימר דהוה גחלת ממש אפי'
לענין חורה דגחלת מחזיר לעולם אפי' לאחר תרומת הדשן דאין מעלין אותה לתפוח אבל אפר מעלין לתפוח אלא לענין מעילה קאמר דהוה
גחלת ור"י הצמור מיישב פי' רש"י דחזיו להרמה דקאמר אפי' בשירי לענין זה שהרמת הדשן מתירתן לאוספן לתפוח ולא לענין שיעשה מהן תרומת
הדשן דהא דשן כתיב והיינו דקאמר רחמנא והרים את הדשן מחלות כדי להמיר אפי' שירי דמחלות ואיך חשיבי עיכול ואין ראויין להקטרה ואם
ירצה יאספם לתפוח כדי להזליאם מחוץ למחנה אבל אם רוצה להניחם במקום המערכה כדי למרק מזותם שיהו ראויין הם עצמם לתרומת הדשן
עדיין מזותן עליהן הלכך יחזיר דמסתבר למימר דעדיין חסר מהן מירוק מזותו כיון שעדיין אין ראויין לתרומת הדשן והשתא יחזיר דבשעה שהיו
מאספים את האפר לא היו צריכין לזיהר מגחלים [אפי'] לחשות וכן משמע במס' תמיד (דף כח.) דקמני האכריים (ה) שנתעכלו מצד צד סולקין אותן
לד המזבח וכו' עד החלו מעלין באפר על גבי תפוח וכו' אלמא דלא היו מסלקין [אלא] האכריים שלא נתעכלו אלא מגחלים חשיבי עיכול ואפי' לחשות:

(א) מדרס לז. ע"ש,
(ב) זבחים פ"ו: (ג) זבחים
(ד) ז"ו ט"ז: (ה) ז"ו ט"ז:
(ו) ז"ו ט"ז: (ז) ז"ו ט"ז:
(ח) ז"ו ט"ז: (ט) ז"ו ט"ז:
(י) ז"ו ט"ז: (יא) ז"ו ט"ז:

תורה אור השלם

1. קלוא אם תיטיב
שאת ואם לא תיטיב
לפתח חטאת רבין ואלו
תשקתו ואתה תמטל
בראשית ד'
2. צו את אהרן ואת בניו
לאמר זאת חורת העולה
היא העולה על מוקדה
על המזבח כל הלילה
עד הבקר ואש המזבח
תוקד בו: ויקרא ו'
3. וקבש הכהן מדו בד
ומבכסו בד יקבש על
בשרו ויהרים את הדשן
אשר תאכל האש את
העולה על המזבח ושמו
אצל המזבח: ויקרא ו'

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קודם חלות
לילה יחזיר ומעלין בהן
דקודם חלות אינו כו' פ"ל
והד"ה: (ב) ד"ה אין
מעלין בהן כדקיי"ל כל
שנעשית מזותו: (ג) ד"ה כל
הלילה כו' ואפי' אם פקע
מה שעל המוקד והס"ד:
(ד) ד"ה ומכח אחד כו'
והרי את הדשן אלמא:

רבינו הגנאל

לפתח חטאת רבין. הששן
בגמטריא שס"ד עולה
הושנה יב שה שפ"ה
ימים כדי שיעור שמו יום
לו רשות להקטיר, יום
אחד והוא יום כיפור לא
רשות להקטיר. בכל
יום תורמין את המזבח
בקריאת הגבר או סמוך
לו מלפניו או מלאחרי
כו'. תנן התם בשחיטת
קדשים פרק שיעור אכריים
שפקעו מעל גבי המזבח
קודם חצות יחזיר ומעלין
בהן אחר חצות לא
יחזיר ומעלין בהן,
כלומר כבר עבר זמנם
וברטלה קודשתם. מנחה
מילי אמר רב כתוב אחד
אומר כל הלילה והרים
וכתוב אחר אומר כל
הלילה והקטיר. ובענין
הזה כתובה זו השנויה
בשחיטת קדשים בפרק
המזבח מקדש באחירתו.
פי' קרא דכתיב הכי לא
אשכחנן, כי כתיב קרא
הכי כתיב, על מוקדה
על המזבח כל הלילה,
ותני בתורת כהנים, מה
אני מקיים לא ילין חלב
חגי עד בקר, וזה אמרנו
ללמוד שיהו מעלין מן
הארץ האכריים שפקעו
מעל גבי המזבח כל הלילה
[הא מה אני מקיים מה
הלילה] שיהא נותן מבוא
השמש והוה מתאכלין על
גבי המזבח כל הלילה,
א"כ מה ת"ל עד בקר,
אלא אם אינו ענין לאיכול
אכריים מנחה ענין לחיות
הדוש, כלמד שתורמין את
המזבח כל הלילה, וכן
שהוא מפורש כך בתורת כהנים אמר רב קרא הוא שכל הלילה כשר להקטרה וכשר להרמה, הא כיצד, חלקהו חציו של לילה להקטרה וחציו להרמה.